

Hari Slipičević

**TETOVIRANI
GRAD**

— Laguna —

Copyright © 2022 Hari Slipičević

Copyright © 2023 za srpsko izdanje, LAGUNA

TETOVIRANI GRAD

Berlin, april 1945.

Sivo i mrko, u Berlinu je svitalo jutro omotano u dim i eksplozije. Duga kampanja Crvene armije bližila se svom konačnom kraju. Sovjetske snage prodirale su u Berlin nesmanjenom žestinom. Godine smrti, smrzavanja, izgladnjivanja, straha i patnji iza njih davale su im nezaustavljivu snagu. Ljudskost je ostavljena daleko iza. U očima svakog od vojnika koji su pod rafalima i urlicima osvajali sedište Trećeg rajha blistao je osvetnički gnev. Ispijeni, mršavi i besni, umotani u dronjke, satirali su sve pred sobom u bespoštednoj bici za svaki metar Berlina.

Hitlerove snage branile su fanatično svoj glavni grad. Nizovi rovova, bunkera i podzemnih hodnika vrveli su od dobro opremljenih nacističkih snaga koje su pružale otpor Sovjetima na svakom koraku. Vojske su bile izmešane po gradu. Vojnici Crvene armije i nacističke snage mogli su da čuju jedni druge kako dišu, izmešani u razvalinama stambenih zgrada, iza vreća s peskom i ruševina naslaganih u improvizovane bunkere.

Sovjetski maršal Žukov poveo je na Berlin više od dve stotine divizija dok je grad branilo oko pola miliona nemačkih

vojnika. Bile su to snage nemačke kopnene vojske, SS trupa, Hitlerjugenda i naročito Folksšturma, posebne organizacije koju je Hitler osnovao 1944. godine. Folksšturm je bio kombinacija narodne milicije i profesionalnih vojnika. Muškarci od 16 do 60 godina bili su pod direktnom komandom Hajnriha Himlera. Bila je to organizacija koja je bila nešto više od obične vojske. A na kocki je bilo mnogo više od običnog ishoda rata.

* * *

Muškarac u svečanom crnom odelu pažljivo je spustio iglu na gramofonsku ploču. Imao je tamnu zalizanu kosu, visoko čelo, špicast nos i usta s rubovima spuštenim prema dole. Uspravio se i duboko udahnuo dok su zvuci Betovenove Devete simfonije punili raskošno opremljenu prostoriju. Okrenuo se i pogledao porodicu koja je sedela za dugačkim trpezarijskim stolom. Žena i petoro dece gledali su ga mirno, sedeći za trpezom i nakon završenog obeda. Prišao im je, blago šepajući, i svečano podigao čašu vina. Žena takođe podiže čašu s crvenom tečnošću i pogleda decu koja nesigurno podignuše svoje čaše u kojima je bio razmućen beličasti prah.

„Za pobedu u večnosti! Hajl Hitler!“

Betovenovu melodiju remetile su detonacije koje su se prigušeno čule spolja. Potmulo tutnjanje i vibracije osetili su se duž prostorije. Bliže eksplozije tresle su kristalne čaše i ljuljale slike na zidovima. Jedna od detonacija snažnije je odjeknula prostorijom. Deca su se stresla pre nego što su imala priliku da odgovore na zdravicu.

„Hajl Hitler!“, ogласi se porodica za stolom i ispi čaše. Muškarac ih je posmatrao dok su dovršavali svoje napitke. U očima mu je sijalo zagonetno zadovoljstvo.

„Je l' vreme Jozefe?“, upitala ga je žena kroz zabrinuti smešak.

„Polako, Magda. Svi smo nestrpljivi, ali svemu kućne čas.“

„Hans i Matilda već su otišli“, reče mu.

„Znam, Magda. Ne prođe mnogo mimo mene. Otišli su mnogi, ali nama je tek sada vreme. Ima ih još koji će krenuti iza nas.“

Magda klimnu i nasmeši se mužu. Bila je žena plave kose, krupnih očiju i hladnog izraza lica. Godine su počele da je sustižu.

„Je li nam dr Štumpfeger ostavio materijal?“, upita Josef.

„Sve je tu. Videla sam ga jutros. On je dobio svoje zaduženje. Bili smo i kod doktora Kunca, uverio me je da deca neće ništa osetiti“, reče Magda.

„Izvršno. Onda je sve na svom mestu.“

Jozef Gebels stajao je u dobro uhodanom stavu dugogodišnjeg ministra propagande Trećeg rajha. Stav s izbačenim laktovima i rukama autoritativno naslonjenim na kukove osmišljen je da uliva strahopoštovanje. Blago se nasmeši i nastavi zdravicu okupljenoj porodici:

„Naš veliki vođa nam je pokazao put i prikazao se u svetlosti! Zajedno s našom idejom na putu je boravka u večnosti! Večnosti u kojoj ćemo mu se i mi pridružiti. Spremni smo da izađemo u dan! Hajl Hitler!“, povika Gebels.

„Hajl Hitler!“, uzvратиše njegovi žena i deca.

„Magda, krenimo“, reče mirno.

Potmuli zvuci borbe postajali su sve glasniji. Prostorija se sve jače drmala od vibracija. Nekoliko slika palo je sa zidova. Magda je klimnula glavom na Gebelsove reči. Svečano je

ustala i napravila krug oko stola. Zastala je kod svakog deteta i stavila mu po malu ampulu cijanida u usta. Potom je pružila dlan sa dve preostale ampule. Gebels je uzeo jednu i smrskao je u ustima. Magda je učinila isto. Betovenova simfonija tutnjala je prostorijom zajedno sa zvukovima bitke koja im je prilazila sve bliže.

* * *

Sovjetsko oklopno vozilo ležalo je na boku, uništeno direktnim pogotkom pancerafausta. Bilo je to jedno od mnogih vozila koja su pogodena smrtonosnim punjenjem ručnog raketnog bacača sposobnog da uništi tenk. Jeftini za proizvodnju i laki za transport, pancerafausti su masovno deljeni pripadnicima Folksšturma sa zadatkom da uspore Crvenu armiju. Fanatični folksšturmovci su taj zadatak ispunjavali veoma dobro. Bili su svuda. Iskakali sa svakog ćoška, pojavljivali se na prozorima, verali po ostacima krovova. Dovoljno je bilo uperiti bacač u metu i pritisnuti okidač. Posadi oklopnjaka usledila bi sigurna smrt.

Berlin je bio u haosu. Uprkos ogromnim gubicima, sovjetske snage su bile nadomak pobede. Improvizovane poljske bolnice bile su prepune. Armija mrtvih za leđima nije ostavila prostor ni za trunku milosti u srcima pripadnika sovjetskih snaga. Zarobljeni nemački vojnici bili bi streljani na licu mesta. Krv, barut i eksplozije dominirali su surovim aprilskim danom berlinske ofanzive.

Sovjetski vojnici čekali su u ruševinama oslobođenog kvarta. Trebalo je da se grupišu nedaleko od Brandenburške

kapije i da napadnu Firerov bunker u kome su se krili ostaci vođstva nacističke Nemačke. U jednoj od zgrada bilo je nekoliko većih nemačkih snajperista koji su tukli brisani prostor pred njima. Nisu mogli dalje bez pomoći. Major Kvasov gledao je kroz durbin jednim zdravim okom dok mu je drugo bilo prekriveno prljavom maramom. Smrknutim licem unakaženim ožiljcima okrenuo se prema kapetanu Aleksejevu i dao signal rukom. Ovaj je otrčao na začelje kolone i dao kratka uputstva vezisti koji je vukao poljsku radio-stanicu.

„Sve ćemo ih samleti u prah“, reče major smrknuto.

Vojnici su čuli majorovu opasku i odahnuli. To je moglo značiti samo jedno, umesto juriša koga su se pribojavali sačekake tenkove koji su, zajedno s pozadinskim jedinicama, nekoliko ulica dalje eliminisali poslednje trzaje nemačkog otpora.

„Druže majore, uhvatili smo jednog živog“, reče vojnik upalih očiju, toliko mršav da je ličio na kostura.

„Šta je? Nestalo vam municije?“, nasmejao se Kvasov pa promrsio: „Daj ga 'vamo.“

Dva vojnika dovedoše visokog folksšturmovca s trakom oko ruke kojom je dominirao veliki kukasti krst.

„Druže Aleksejev, mlađi si. Moja desna ruka se još nije oporavila. Počasti ovog nacistu u moje ime“, reče major Kvasov.

Vitki plavokosi kapetan priđe i iz sve snage udari folksšturmovca posred lica. Krv prсну iz zarobljenikovog nosa. Pre nego što je uspeo da se snađe primi još dva hitra udarca u stomak.

„Je li ovo može da prođe, druže majore?“

„Dobro je za početak, druže kapetane. Ako ti se šake umore, pitaćemo drugove da pomognu“, grubo se nasmeja sovjetski major.

Kvasov je prišao folksšturmovcu koji se tresao od udaraca. Pogledao ga je strašnim pogledom i progovorio:

„Je li ulaz u bunker miniran?“

Folksšturmovac je ćutao kao da razmišlja. Oči su mu nervozno igrale levo-desno. Potom je zastao, udahnuo i pljunuo u majorovo lice. Kvasov se ponovo nasmeja.

„Nema veze. Skoro da mi je žao što nemamo vremena da ispitamo ovaj nacistički ološ onako kako zaslužuje. Ali šta je, tu je. Momci, da uštedimo metke za njegove kolege?“

Žamor odobravanja začuo se među sovjetskim vojnicima. Folksšturmovac je nestao pod gomilom udaraca kundaka i čizmi obližnjih vojnika. Za nekoliko trenutaka sve je bilo gotovo.

Vojnici koji su sa strane gledali brutalni prizor samo su slegli ramenima. Nije ih preterano dirnula okrutnost prema folksšturmovcu. Znali su da su nacisti pobili čitavu porodicu majora Kvasova i da je on ranjavan tri puta tokom rata, od čega je ostao s polupokretnom rukom i jednim okom. Pratio ga je glas nemilosrdnog i odlučnog komandanta, jednog od miljenika samog Staljina. Svima je pažnja bila okrenuta prema onom šta sledi: proboju do Brandenburške kapije i napadu na bunker. Nisu se usuđivali ni da pomisle šta bi moglo biti iza kapije. Misao o tome nalikovala je na magličasti san, na nešto lepo što im nije obećano u ovom surovom vremenu. Nalikovala je na kraj rata.

Tlo ispod njihovih nogu počelo je da drhti. Uzvici ohrabrenja začuli su se od sovjetskih vojnika zbijenih u zaklonu. Uskoro se na početku ulice pojavio sovjetski T-34. Za oklop tenka bile su zavarene čelične mreže. Bila je to inženjerska intervencija osmišljena kako bi pokušali da osujete ubojitu moć pancerske raketne bacača koji su s lakoćom probijali

tenkovski oklop. Čelične mreže aktivirale bi naboj pre nego što dotaknu oklop tenka i tako spasavale posadu. Iza su išla još dva tenka koja su polagano ali sigurno puzala ruševnom ulicom prema snajperskom uporištu.

Začule su se snažne eksplozije tenkovskih granata. Bližilo se vreme za pokret. Nakon što su eksplozije utihnule, major Kvasov spustio je durbin, stavio pištaljku u usta pa snažno zviznuo i najavio pokret:

„Uraaaaa!“, začuo se poznati zvuk sovjetskog juriša.

Kapetan Aleksejev stisnuo je zube i udahnuo duboko, zauralao iz sveg glasa i počeo da trči. Tražio je žrtve i pucao u kratkim rafalima. Osetio je poznato zujanje tanadi oko sebe. Posle dva-tri koraka prestao je da misli i koncentrisao se na trk i mete koje su iskrsavale oko njega.

Juriš sovjetskih snaga bio je strašan. Nemački vojnici iskakali su iz ruševina uništenih zgrada. Ljudi su padali na svakom koraku izrešetani udarima vrelog metala. Kombinovana vatra sovjetskih tenkova i mitraljeza ubrzo je razbila nacistički otpor. Trag mrtvih tela protezao se duž široke ulice. Nakon kratkog juriša sovjetski vojnici su se našli na širokom prostoru pred Brandenburškom kapijom. Aleksejeva glava je tutnjala. Zastao je pored olupine nemačkog kamiona. Pogled mu je odlutao na impresivno zdanje čuvenog spomenika. Morao je priznati da Brandenburška kapija izgleda prekrasno čak i usred potpuno izrešetanog ruševnog trga prekrivenog dekorom ratnog haosa: kamenjem, prašinom i olupinama.

„Još ima lepote na ovom svetu. Vidiš, druže“, reče vojniku pored sebe pokazujući prema spomeniku.

„Šta vam je? Jeste li pogođeni?“, upita ga vojnik iskreno zabrinut, zagledajući po njemu.

„Vrata Berlina“, reče Aleksejev.

„Druže kapetane, neka ste vi živi i zdravi. Razgledaćemo kada se rat završi“, reče vojnik. „Dotad, da sačuvamo tinta-re!“, nasmeši se kucajući prstom o slepoočnicu.

Aleksejev dođe sebi, odmahnu rukom i vrati smrknuti izraz lica. Major Kvasov pokazivao je idući cilj. Sovjetske snage sručile su se poput pobesnele horde prema Hitlerovom bunkeru.

* * *

Čak i najokorelijim nacističkim oficirima postajalo je jasno da je njihovo vreme prošlo. Snovi o hiljadugodišnjem Trećem rajhu nestajali su u dimu spaljenih berlinskih zgrada. Pojačanja su konstantno punila rupe u redovima Crvene armije, mobilisana u nepreglednim prostranstvima Sovjetskog Saveza. Oslabljena nemačka vojska nije mogla zaustaviti njihovo nadiranje. Iako su borbe još trajale, masovna samoubistva postala su berlinska realnost. Dešavala su se na svakom koraku. U stanovima, bunkerima, po ulici. Odbijajući istinu poraza, nacisti su izlaz nalazili u suicidima.

Vreme je bilo teško. Olovno nebo pritiskalo je grad istetoviran ratnom gareži i prahom ruševina. Grupica nacističkih vojnika izvlačila je šibice. Potom su se u tišini podelili u dve grupe koje su formirale špalir jedni prema drugima. Jedni su izvukli lugere i nanišani u saborce koji su preko puta njih digli ruke u nacistički pozdrav. Pucnji su išli direktno u srce. Preostala grupa podelila se na dve i proces je ponovljen. Cevi zadimljenih pištolja potom su okrenuti prema slepoočnicama preživelih. Nakon nekoliko trenutaka, grupa

vojnika ležala je mrtva. S prozora ih je posmatrao njihov oficir. Nakon što je poslednje telo palo na zemlju, okrenuo se, prišao ogledalu i zagledao se u svoj odraz. Repetirao je pištolj, stavio ampulu cijanida u usta, pregrizao je i pucao sebi u glavu.

* * *

Visoki i suvonjavi vojnik prerano osedele kose stajao je nad telom svog plavokosog druga pored ulaza u masivno zdanje Firerovog bunkera. Njima dvojici zapao je drugi talas napada čime su izbegli najžešće borbe. Folksšturmovac za koga se mislilo da je mrtav iskočio je iz hrpe leševa i probo plavokosog mladića bajonetom u leđa. Suvonjavi vojnik pokosio je neprijatelja hicima iz svoga automata, ali njegovom drugu nije bilo spasa. Čučnuo je i pretražio njegove džepove. Pokupio je pismo za ženu i stavio ga među svoje stvari. Pogledao je oko sebe. Gubici na obe strane bili su zastrašujući. Hodnici bunkera u kome je bio ostatak vođstva Trećeg rajha bili su zakrčeni mrtvima. Vojnik je ostao da čuči gledajući u daljinu. Rat je napokon došao do svoga kraja.

Kapetan Aleksejev izašao je iz bunkera i prišao majoru Kvasovu na raport.

„Sve je čisto, družo majore. Možemo da krenemo dole.“

„Kakva je situacija? Šta si video?“, upita major.

„Naši su nailazili na mrtve posvuda. Sami su se ubili. Uglavnom oficiri. Pucali su sebi u glavu ili uzimali cijanid.“

Neki davno, neki tek koji trenutak pre nego što smo upali. Nažalost, ne svi. Većina vojnika je ostala i grčevito se borila. Izginulo je mnogo naših ljudi.“

„Ne zanimaju me žrtve. Znaš šta nam je zadatak. Vodi me tamo!“, odlučno je odgovorio Kvasov.

Uski hodnici bunkera račvali su se prema odajama sprat po sprat prema dole. Silazeći, Kvasov je kroz otvorena vrata brojnih prostorija video o čemu je Aleksejev govorio. Iz odaje u odaju oficiri su ležali u svečanim uniformama, presamićeni preko stolova s krvavim glavama i pištoljima u rukama. Po hodnicima su bili razbacani leševi vojnika koji su se borili do poslednjeg čoveka. Ustajali vazduh mirisao je na smrt. Silazeći dublje, Kvasov i Aleksejev zastali su pred otmeno opremljenom prostorijom u kojoj su muškarac, žena i deca ležali oko stola za ručavanje. Prizor je bio jeziv. Kvasov razbi strašnu tišinu:

„Tako je, dakle, završio nacistički propagandista Jozef Gebels.“

Kapetan Aleksejev uzdahnu i reče: „Kakva nacija.“

U glasu mu se mogla osetiti mešavina duboke mržnje, ali i velikog poštovanja prema tako fanatičnom neprijatelju koji je suočen s porazom odabrao smrt. Opazivši pogled mlađeg druga, major Kvasov reče poznatu Gebelsovu izreku:

„Čovek jeste i ostaće životinja. Nekad je predator, nekad kućni ljubimac, ali uvek životinja.“

Kvasov gurnu mlađeg druga prema vratima. Trebalo je sići dublje u bunker. Na licima dva oficira mogla se pročitati velika nervoza. Na njihovim plećima bio je zadatak mnogo teži od osvajanja samog bunkera, a možda i od čitave berlinske operacije, zadatak za koji nisu bili sigurni da su mu dorasli. Nakon nekog vremena i prolaska špalira leševa udoše u prostoriju u kojoj su ležala zapaljena tela

muškarca i žene. Nervozno se pogledaše. Bili su na svom cilju. Na Kvasovljevom unakaženom licu mogla se videti grimasa iščekivanja.

„Pretraži sve! Ma šta bilo, moramo da je nađemo!“, uzbuđeno reče Aleksejevu.

Kapetan se razleti po prostoriji i poče da pretražuje kabine, da prevrće nameštaj i zaviruje u svaki ćošak. Major Kvasov prekoračio je zapaljenu tela i stao ispred radnog stola. Usna mu je zadrhtala nakon što je prepoznao šta se nalazi pred njim. Sredinom stola dominiralo je rasklopljeno drveno postolje za knjigu. Raskošno izrađeno od mahagonija, bilo je ukrašeno prekrasnom rezbarijom nacističkog orla čija su se krila širila dvema stranama postolja. U kandžama orla bio je simbol koji je nalikovao na krst oblika slova T, sa polukružnom omčom koja se širila prema gornjoj strani.

Postolje je bilo prazno.

Videvši taj prizor, Aleksejev je stao s pažnjom i nemo se zagledao u majora koji je prelazio rukom preko praznog postolja za knjigu.

„Koba neće biti srećan kada ovo čuje“, promuća kapetan Aleksejev pa nastavi tihim glasom: „A obojica znamo šta to znači...“

Major Kvasov nemo ga je gledao preostalim okom. Nije ni probao da sakrije drhtanje koje mu je uhvatilo čitavo telo.

* * *

Druga strana ratišta, april 1945.

Treća armija generala Džordža Patona nezaustavljivo je napredovala suzbijajući snage demoraliziranog Vermah-
ta. Vođeni čvrstom rukom velikog američkog vojskovođe,
Patonovi vojnici prešli su Rajnu i zagazili duboko u srce
Hitlerovog Faderlanda.

Skrštenih ruku, Paton je sedeo na suvozačevom sedištu
džipa idući prema zvucima borbe koja je jenjavala. Njegov
358. pešački puk bio je duboko u selu Merkes u srednjoj Ne-
mačkoj. Bilo je to malo selo poznato po rudnicima soli koji
su se prostirali duboko pod zemljom. Selo je očito bilo vrlo
važna tačka za Treći rajh. Dobro utvrđene nemačke snage
pružale su snažan otpor, no Patonova strategija, koju su
besprekorno provodili njegovi oficiri zajedno s odlučnošću
američkih vojnika, nije im ostavljala nikakve šanse.

Grupica vojnika pušila je ispred jedne od seoskih kuća.
Videvši da se general primiče, brzo su pobacali cigarete i
stali u stav mirno.

„Radite svoj posao, momci! Kakva je situacija ovde?“, upita Paton mahnuvši im.

„Skoro sve je završeno, generale. Momci još čiste nekoliko tački prema rudniku. Mi smo ovaj rejon završili“, reče crvenokosi narednik kuždrave kose.

„Kakvi su vaši gubici?“

„Manji od predviđanih, generale.“

„Pusti predviđanja, sinko. Da se rat vodi isključivo po komandama centrale, ne bismo makli ni centimetar. Švabe su gotove, na nama je sada ne dozvoliti im da se puno vrpolje.“

„Tako je, generale!“

Paton oslušnu. Selom je zavládala tišina. Borbena dejstva na drugom kraju bila su okončana.

„Izgleda da je posao završen!“, reče Paton. „Idemo dalje!“, viknu i pljesnu po džipu.

„Momci, polako i odmorite se! Imaćemo još posla!“

Vojnici su ispratili generala uzvicima odobravanja. Rat je bio na samom kraju i pobjeda je bila zagarantovana. Džip sa generalom Patonom prošao je dalje. Nakon nekog vremena zaustavio se ispred ulaza u rudnik. Bunker i formacije vreća s peskom i bodljikave žice zajedno s velikim brojem leševa svedočili su da je ta lokacija najžešće branjena.

„Žilav otpor, a momci?“, doviknu vojnicima okupljenim oko ulaza.

„Ne toliko žilav kao mi, generale!“, uzvрати mu poručnik O'Hara s osmehom.

„To znam! Da nije tako, ne bismo bili ovde!“

„Hvala, generale! Bilo je gusto, ali smo sve počistili!“, reče poručnik.

Paton iskoči iz vozila i krenu prema ulazu. Izraz lica mu se promenio. Bilo je vreme za ispunjenje cilja koji je njegove snage doveo do zabačenog sela.

„O’Hara, dosta ćaskanja. Silazimo!“

Paton i O’Hara, zajedno s nekolicinom vojnika, počeli su da silaze u dubinu rudnika. Vazduh je bivao sve ustajaliji sa svakim pređenim metrom. Nakon nekog vremena hodniku je došao kraj. Ispred njih su stajala zatvorena blindirana vrata. Paton se okrenuo i signalizirao glavom O’Hari koji reče vojnicima:

„Razvaljaj ovo!“

Vojnici izvadiše štapine dinamita, na šta se O’Hara brecnu:

„Pažljivo! Minimalan naboj! Bude li ikakve štete, pridružićete se listi žrtava!“

Eksplוזija je zatresla bunker. Paton je uzbuđeno prošao kroz otvor i zastao od iznenađenja. Pred njegovim očima širila se ogromna podzemna hala iskopana u steni. Bila je dugačka barem 50 metara i upola toliko široka s visokom tavanicom. No dah je oduzimalo ono čime je dvorana bila ispunjena. Imali su šta da vide. Duž čitave ogromne hale bili su uredno složeni redovi vreća punih zlatnih poluga i zlatnika. Paton je nemo hodao gledajući oko sebe. Očekivao je da će videti nešto slično, ali razmere nacističke riznice bile su impresivne. Na dnu prostorije neizmerni raskoš se nastavljao: 207 kofera, kutija i paketa i još 18 vreća punih zlatnog i srebrnog nakita, satova i najrazličitijih dragocenosti stajalo je zbijeno do zida. Veći deo zlata bio je spljošten čekićima da što više stane.

„Majko draga!“ , ote se uzvik O’Hari.

Vojnici u pratnji se uznemiriše. Neverovatna količina ratnog plena budila je životinjske nagone u ljudima. Paton opazi promenu u držanju vojnika. Prostoriju ispuni njegov autoritativni glas:

„Svi na svoja mesta! Ništa ne dirajte bez moje komande!“

Generalov glas prodrmao je vojnike iz stanja omađijano-sti blagom. Pogledali su se na trenutak pa se rasporedili u

ćoškovu prostoriju u stavu mirno. Paton i O'Hara krenuli su u obilazak. Pažljivo su gledali po hali, otvarali pojedine vreće i pomerali kutije. Držanje im je bilo veoma napeto. Bilo je očito da traže nešto vrlo određeno. Najviše su se zadržali u jednom delu na dnu prostorije kojeg su naslagane kutije skrivale od pogleda vojnika.

U inspekciji su ih prekinuli glasovi koji se začuše s ulaza. Paton se nasmeši kad je prepoznao hod senke koja se približavala.

„Ne liči na tebe da kasniš“, reče u znak dobrodošlice.

Muškarac markantnih crta lica s okruglim naočarima prilazio je Patonu gledajući oko sebe. Bio je to general Manton S. Edi, komandant 12. korpusa.

„Ovoga se ne bi postideo ni rudnik kralja Solomona!“, reče Edi.

„Nacisti nisu sedeli skrštenih ruku poslednjih godina“, promrsi Paton.

Dva generala se rukovaše. Obojica su imala ozbiljan izraz lica.

„Gde je naša stvar?“, upita Patona.

„Pođi za mnom“, reče Paton smrknuto.

Dva generala uputila su se prema ćošku iza naslaganih kutija. Tu su se nalazile slike i umetnička dela iz berlinskih muzeja. Stoleća svetske baštine od neprocenjive vrednosti bila su pažljivo poređana, predmet na predmet. Paton i Edi prodoše pored umetnina prema jednom delu koji je bio uređen kao mauzolej. S jedne strane bilo je postolje za knjigu od suvog zlata, ukrašeno dijamantima u obliku orla koji drži neobičan simbol. S druge strane na crvenom baršunu stajao je položen metalni vrh očito prastarog koplja. U sredini je bila bista egipatske kraljice Nefertiti. Pogled dva generala zadržao se na praznom zlatnom postolju za knjigu.

„Eto...“, reče Paton poraženim glasom.

Edi dograbi vrh koplja sa baršunaste podloge i pređe prstima po rubu. Provrti ga nervozno po rukama pa baci natrag.

„Šta će nam koplje kojim je ubijen Isus kad nemamo knjigu?“, promrmlja Edi.

Dva generala se zabrinuto pogledaše. Iako su našli najveću riznicu blaga koju savremeni svet pamti, nisu bili nimalo zadovoljni. Drugi zadatak, koji je bio mnogo važniji, nisu uspjeli da ispune.